

IFLA Section Environment, Sustainability and Libraries

IFLA GREEN LIBRARY AWARD

IFLA nagrada za zelene knjižnice 2023

Kriteriji ocenjevanja

December 2022

IFLA nagrada za zelene knjižnice je razdeljena v dve kategoriji: **za najboljšo zeleno knjižnico/projekt velikega obsega** ter **za najboljši projekt zelene knjižnice**. Prijave morajo biti oddane glede na eno od teh kategorij, toda končno uvrstitev v posamezno kategorijo bo izvedel odbor za podelitev nagrade ob začetnem preverjanju vseh prijav.

Odbor za podelitev nagrade bo pripravil seznam izbranih prijav, ki jih bo nato pregledala mednarodna komisija za revizijo. Sprejete prijave naj bodo popolne in naj vključujejo dovolj informacij za evalvacijo. To je v skladu s splošno politiko IFLA. (Če na primer v istem mestu sočasno potekajo različni projekti, je priporočljivo, da se prijavijo v različnih letih.)

Opomba: Zmagovalci in finalisti IFLA nagrad za zeleno knjižnico iz prejšnjih let niso upravičeni do nominacije v letu takoj po njihovi zmagi. V splošnem je za ponovno nominacijo vedno potrebno dokazati nove iniciative in rezultate.

Vse prijave morajo vsebovati naslednje informacije (ki niso predmet ocenjevanja):

- ime knjižnice, država ter klasifikacija,
- letni proračun knjižnice,
- sredstva, ki so namenjena za projekt,
- povprečno število uporabnikov, ki jih je projekt dosegel: vpliv projekta (približna ocena),
- povzetek v angleščini ter polno besedilo prijave v katerem koli [uradnem jeziku IFLA](#),
- obrazec za samoevalvacijo,
- dovoljenje za objavo,
- predstavitev na dveh diapozitivih/slikah (če je prijava sprejeta v ožji izbor),
- fotografija za medijsko objavo z navedenimi avtorskimi pravicami.

Nagrada se podeljuje v dveh kategorijah:

Prva kategorija: najboljša zelena knjižnica/projekt velikega obsega

Zelena knjižnica je knjižnica, ki kar se da celovito ustreza vsem zahtevam za zelene in trajnostne knjižnice. To vključuje nove knjižnične stavbe in obsežne prenove, pa tudi nove koncepte knjižničnih storitev in pomembne projekte, ki se izvajajo v velikem obsegu in dolgoročno. Za uspeh v tej kategoriji mora okoljsko delo in delo za trajnostni razvoj vključevati celotno knjižnico ali več vidikov trajnosti. Knjižnica bi si morala prizadevati za zmanjšanje svojega ogljičnega odtisa in ponuditi zelene

knjižnične vire in storitve. Delo mora biti v bistvu dokončano ali opravljeno v zadnjih 12 mesecih, na voljo pa morajo biti vizualni ali merljivi rezultati. Velikost ali proračun knjižnice nista odločilna dejavnika – poudarek je na prodornosti okoljskega dela in družbeni angažiranosti (na primer: nova stavba knjižnice in nove, inovativne knjižnične storitve).

Druga kategorija: najboljši projekt zelene knjižnice

Projekt zelene knjižnice je okoljski in trajnostni knjižnični projekt, ki je omejen po obsegu, času in proračunu. Projekt je lahko specifičen za eno ali več področij knjižničnega delovanja, vendar bi moral biti pomemben pri uveljavljanju okoljskih in trajnostnih ciljev, vsaj lokalno. Za uspeh v tej kategoriji mora biti projekt zaključen v zadnjih 12 mesecih ali še vedno poteka in mora razpolagati z opaznimi in merljivimi rezultati. Velikost proračuna projekta ni odločilni dejavnik – poudarek je na okoljskem delu, opravljenem v projektu (na primer: okoljski izobraževalni projekt za otroke ali študentski projekt zero waste v visokošolski knjižnici).

Posebno priznanje je lahko podeljeno knjižnici ali projektu, ki je bil izpeljan z minimalnimi sredstvi, vendar je dosegel velik učinek.

Splošni kriteriji

Ocenjevalci prijav bodo pozorni na naslednje točke:

(Čeprav so kvalitativne narave, jih upoštevajte pri pripravi prijave.)

1. **Kvaliteta predloga/prijave:** Kako jasna in izpopolnjena je prijava? Ali vsebuje vse relevantne informacije? Ali vključuje pripovedne elemente oz. zgodbo?
2. **Obseg in trajnostni razvoj:** V kolikšni meri prijava upošteva okoljske, ekonomske in družbene učinke trajnostnega razvoja? Prijava naj vključuje kratko poročilo o opravljenem delu na področju trajnostnega razvoja ter rezultate tega dela (tudi če so okrnjeni ali omejeni). Ocenjevalce zanimajo tudi splošne informacije o tem, kako je trajnostni razvoj vpet v delovanje knjižnice. Podrobnejše informacije so lahko vključene v obrazec za samoevalvacijo.
3. **Učinek opravljenega okoljskega dela:** Kakšna je vrednost in učinek opravljenega dela (na lokalnem, državnem ali svetovnem nivoju)? Kakšna je splošna kvaliteta dela? So dosežki dolgoročni?
4. **Inovativnost:** Ali prijava vključuje nekaj novega ali kreativnega na lokalnem, državnem ali svetovnem nivoju? Smiselno in smotrno oblikovanje: ali obstajajo preproste, dostopne in trajnostne rešitve za lokalne težave in ali prihajajo ideje iz lokalne skupnosti. Ali je zasnova prijave okolju prijazna ali samo tehnološko zasnovana?
5. **Komunikacija, družbena angažiranost in trženje:** Kako dobro je delo za okolje oz. trajnostni razvoj posredovano širšemu občinstvu med in po projektu? Ali je lokalna skupnost ali ciljna skupina imela priložnost, da se vključi v delo za okolje oz. trajnostni razvoj?

Prijava za najboljšo zeleno knjižnico/projekt velikega obsega mora izpolnjevati vse (ali večino) spodnjih kriterijev. **Prijava za najboljši projekt zelene knjižnice** mora izpolnjevati kriterije v vsaj enem od spodnjih področji.

Fizična trajnost

6. **Gradbeni ter ogljični odtis:** Stavbe knjižnic so glavni vir izpustov – so bili ti izpusti zmanjšani: energetska učinkovitost, upravljanje z odpadki, nakupi, logistika, ogrevanje ter hlajenje, lokacija (dostopnost: peš, s kolesom ali javnim prevozom).
7. **Trajnostne operativne rutine:** Ali so v uporabi zeleni pisarniški principi? To vključuje reciklažo papirja, ločevanje odpadkov, zmanjševanje porabe energije z ugašanjem luči in računalnikov ter ponovna uporaba materialov, kot so odpisane knjige.

Ekonomska trajnost

8. **Zmanjšana potrošnja:** Je potrošnja omejena? Na kakšen način?
9. **Nova ekonomija:** Je knjižnica izkazala napredek pri sprejemanju krožne in delitvene ekonomije in ali je ta postala dostopna skupnosti? Ali knjižnica promovira sprejemanje delitvene in krožne ekonomije s tem ko ponuja skupne prostore ter naprave?

Kvalitativna in družbena trajnost

10. **Positiven ogljični odtis:** Koliko lahko uporabniki povečajo svoj ogljični odtis z uporabo knjižničnih zbirk, storitev, skupnih prostorov ali naprav? Ali knjižnica uporabnikom olajšuje zmanjševanje njihove potrošnje? Ali se uporabniki zavedajo, kako knjižnica to omogoča? Knjižnica opolnomoči uporabnike pri izboljšavi njihovega ogljičnega odtisa tako, da jim ponuja storitve, ki zmanjšujejo njihovo porabo in potrošnjo. Ali knjižnica omogoča in vzpodbuja življenjski slog z manj potrošnje (bolj kot knjižnice to običajno počnejo)?
11. **Zelene knjižnične storitve, zanesljive informacije in izobraževanje:** Ali knjižnica omogoča preprost dostop do zanesljivih in najnovejših okoljskih informacij? Ali se knjižnica bori proti širjenju dezinformacij in lažnih novic? Ali knjižnica izvaja okoljsko izobraževanje ali vodi projekte pridobivanja informacij o okolju?
12. **Družbena trajnost:** Ali so očitni dobro izobraževanje, pismenost, povezanost s skupnostjo, medkulturna raznolikost in socialna vključenost ter splošna udeležba? Ali knjižnica aktivno dela z uporabniki za zmanjševanje neenakosti?

Upravljanje z okoljem

13. **Upravljanje z okoljem:** Ali knjižnica aktivno spodbuja družbeni trajnostni razvoj? Ali si je knjižnica zastavila premišljene okoljske cilje, načela ali politiko za zmanjšanje lastnega negativnega vpliva na okolje? Ali so okoljska politika, zaveza in rezultati okoljskega dela posredovani širši javnosti?
14. **Zavezanost splošnim okoljskim ciljem in programom:** Ali se je knjižnica zavezala okoljskim certifikatom, programom ali sporazumom? Ali delo knjižnice izpolnjuje cilje trajnostnega razvoja ZN – če da, katere in kako?

pripravila Ana Zdravje